Vánoční čas v létě a bludičky na rybníku: Tak žije Okrouhlík

Osada Okrouhlík, která je oblíbeným rekreačním místem Jihlavanů, oslavila v loňském roce své 80. výročí. K jeho připomínce vydali okrouhličtí knihu, která mapuje historii osady a tradiční aktivity osadníků.

■ Jan Horský

OSADNÍCI pořádají v průběhu roku nejrůznější akce, mezi které patří například masopust s maskami a převleky. Místem, kde zpravidla k setkávání dochází, je oblíbená hospoda U Billa. ***Foto: archiv Osada Okrouhlík***

Osada Okrouhlík vznikla po druhé světové válce v roce 1945 po odchodu Němců, kteří měli v okolí okrouhlických rybníků původně své chaty. Následně zde vznikla trampská rekreační chatová osada.

Tu v současné době podle předsedy osadního výboru a také šerifa Miloše Kratochvíla tvoří 148 chat, ze kterých je asi 15 obydleno trvale. Zbylé chaty využívají osadníci dle svých potřeb.

„Jezdí sem na chaty i z Brna, Olomouce, Pražáci se občas objeví. I když většinu tvoří Jihlaváci,“ vyjmenovává složení obyvatelstva osady místní pamětník Petr Hos, přezdívaný Hugo.

„Já tu třeba bývám od jara do podzimu a přes zimu se vracím do Jihlavy,“ přidává se další dlouholetá obyvatelka Okrouhlíku, Jitka Teichmanová. Podobně jako ona to má prý mnoho dalších osadníků.

Dnes již více než osmdesátiletou historii osady připomíná kniha *80 let osady Okrouhlík,* ve které její autorka Mája Kašpárková zevrubně popisuje historii Okrouhlíku, spolu s tradicí sportu a společenských akcí, které jsou nedílnou součástí života místních osadníků.

Důležitou složku knihy tvoří kapitola o okrouhlických přezdívkách. *„Téma přezdívek měla Mája jako diplomovou práci ve škole. Takže z toho čerpala a hodně lidí se tam najde. Část s přezdívkami tomu dodává zajímavost,“* myslí si Miloš Kratochvíl.

Herodes i Hromosvod

Přezdívky Okrouhličanů jsou velmi pestré a v průběhu svého působení na osadě nějakou získal prakticky každý z místních obyvatel.

„Pro trampy je typické, že se oslovují přezdívkami. Většina obyvatel osady Okrouhlík svou přezdívku má, někteří jich mají i několik a mnoho jedinců je se svou přezdívkou dokonce tak pevně spjato, že jejich občanská jména byla takřka zapomenuta,“ píše o nich v knize Mája Kašpárková.

Přezdívky osadníků mají podle ní nejrůznější motivace. Některé z nich jsou odvozené od křestních jmen (Mája podle Marie), jiné od příjmení (Herodes podle Hrodek). Někteří svá osadní jména získali podle své profese nebo typické činnosti (Vodník podle pozice vedoucího vodáren), fyzického vzhledu (Bójka podle svého kulatého břicha) nebo vlastnosti (Kraken kvůli divoké povaze). Nechybí ani přezdívky vzniklé na základě pamětihodné události (Hromosvod, který přežil zásah bleskem).

Mezi osadníky se vyskytují také přezdívky tajné, o nichž pojmenovaný neví a používají je ostatní osadníci, pokud o člověku hovoří v jeho nepřítomnosti, ty mívají zpravidla negativní konotace (mezi tento typ přezdívek patří Čůza, Hrbáč, Kukačka nebo Andersen).

Vzhledem k tomu, že se obyvatelstvo osady v posledních letech nijak výrazně nemění a noví osadníci nepřibývají, vznikají v současné době nové přezdívky jen výjimečně.

„Poslední z nových je Vilík. Autorka knížky k 80 letům osady, Mája Kašpárková, si přivedla přítele Láďu. A protože ona je Mája, a k Máje patří Vilík, tak jsme mu tak začali říkat,“ vysvětluje Miloš Kratochvíl.

Svá specifická pojmenování však na Okrouhlíku nezískávají pouze lidé, ale také místa. Pokud si místní chtějí sdělit, co se kde stalo, nebo kam se chystají vyrazit, používají k tomu neoficiální místní pojmenování, která člověk zvenčí na mapách nenajde. Mezi ně patří Náměstíčko, Ajznbon, Batalion, Zelenina nebo U Hovna.

Srdce leží v hospodě

Centrem mnoha okrouhlických aktivit byla již od počátku místního chataření hospoda. Právě tam se totiž odehrává množství kulturních, hudebních a společenských akcí. Název U Billa dostal podnik podle legendárního osadního šerifa.

„Dřív bylo těžké v pátek a v sobotu vůbec v hospodě urvat místo. Ale to už dávno neplatí,“ vzpomíná Hugo, *„osada byla také spojená s armádou. Vojáci tady furt pendlovali a při té příležitosti si každej dal rád pivo.“*

Podle pamětníka Huga je místní hospoda specifická tím, že se tam nikdo nepere a vše probíhá v pohodě a klidu: *„Já tady od toho 50. roku pamatuju jen jeden takovej vážnější konflikt v roce 67, ale to byla výjimka.“*

Do organizace hospody patří například soutěž ve vaření gulášů, zabijačka nebo zahájení sezony v podobě Okrouhlického jara.

Podstatu poslední ze zmíněných akcí vysvětluje šerif Miloš Kratochvíl: *„Je to koncert country skupin. Uvádí to Jarda Hypochondr a se svojí kapelou tam také hraje. Odpoledne se hraje country a večer už spíš hudba k tanci.“*

Živo po celý rok

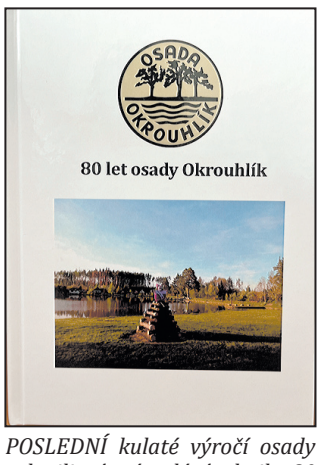
Nejrůznější akce pořádají okrouhličtí osadníci v průběhu celého roku. Většina z nich se podle Miloše Kratochvíla odehrává přes léto v období od května do konce srpna.

„Hlavní sezóna začíná lampionovým průvodem na začátku prázdnin. A na konci prázdnin se dělá zase závěrečný lampionový průvod kolem rybníka, když už je větší tma,“ vysvětluje.

Jak upozorňuje Jitka Teichmanová, součástí průvodu je také pouštění „bludiček: *„Na prkýnku je svíčka, z krepáku ohraničení a vypadá to jak lampionek, který se pouští po vodě. A vypadá to moc hezky, protože každá je jinak barevná.“*

Vrcholem letní sezóny je táborák, při kterém tradičně zní píseň Vlajka, která je neoficiální okrouhlickou hymnou. V rámci obřadního zapalování hranice se také vzpomíná na obyvatele, kteří v průběhu roku odešli.

Motivací některých dalších akcí je recese, osadníci například v průběhu srpna oslavili Vánoce. *„Nedávno jsme tu měli Vánoce. Se vším všudy. Kapr, salát, cukroví a všechno. To si děláme pro nás místní, a když jede někdo kolem, tak kouká, co se to tady děje,“* směje se šerif.

POSLEDNÍ kulaté výročí osady oslavili místní vydáním knihy 80 let osady Okrouhlík, která popisuje mimo jiné okrouhlické přezdívky. ***Foto: Jan Horský***

Kromě pořádání akcí se místní také průběžně starají o zvelebování prostředí osady. Za tím účelem probíhají organizované brigády, při nichž se stříhají živé ploty, seče se hráz rybníka nebo jednoduše uklízí.

Na volejbal jezdili i reprezentanti

Kromě společenských akcí patří k životu osady neodmyslitelně také sport. Letitou tradici mají na Okrouhlíku zejména volejbal, fotbal a tenis. Starousedlíci si ale všímají toho, že dříve byla vášeň pro sportování v osadě znatelnější.

„O prázdninách se fotbal hrával denně. To bylo lidí, že se muselo střídat. To je s dneškem nesrovnatelný. Všude se navíc hrál volejbal a u každé chaty stál stůl na ping pong,“ říká Hugo.

K letnímu programu osady ale nadále patří tenisové turnaje ve čtyřhře a dvouhře a zápolí se také ve volejbale.

Okrouhlická volejbalová hřiště podle Huga pamatují i ty největší hvězdy své doby: *„V 60. letech tady hráli volejbaloví reprezentanti. Špička světového volejbalu. Dukla tady mívala soustředění a jezdili sem rádi.“*

Sportuje se i v zimních měsících, pokud je zima dostatečně tuhá a rybník zamrzne, led se shrabe a prohánějí se po něm bruslaři i hokejisté.

„Co už poslední dobou bohužel nevychází, tak je lyžařský běžecký závod, který se tu konával. Ale není sníh, nejsou na to ty zimy,“ lituje Hugo.

Knižní tipy

Viktorija Amelina: **Dívám se na válku očima žen** (Paseka, 2026, 352 str.)

Viktorija Amelinová (1986–2023) byla spisovatelkou a básnířkou. V roce 2015 vydala prózu *Syndrom listopadu*, která získala několik cen a vysloužila si mezinárodní pozornost. Za druhý román *Dům pro Doma* (2017) získala Cenu Josepha Conrada a za knihu *Já jsem válka* Orwellovu cenu.

Když Rusko 27. června 2023 vystřelilo raketu na Kramatorsk, večeřela V. Amelina se svými přáteli v restauraci. Při útoku utrpěla těžká zranění a za čtyři dny zemřela. Zanechala po sobě výjimečný záznam o válečné zkáze a ceně odporu.

Oceňovaná ukrajinská spisovatelka byla zrovna se synem na dovolené, když Rusko napadlo Ukrajinu. Rozhodla se okamžitě vrátit domů a celý následující rok objížděla zemi a pomáhala, kde bylo potřeba – a protože próza ani poezie jí v tu chvíli nestačily, vzala do ruky deník a začala zapisovat, co vidí.

Knížka s podtitulem *O hledání spravedlnosti na Ukrajině* je tedy kronikou války – rozbombardovaných měst, výpovědí přeživších, a především příběhů žen, které se stejně jako autorka rozhodly zůstat. Jevheniji, jež opustila kariéru právničky a vstoupila do armády. Oleksandry, která za dokumentování zločinů proti lidskosti získala Nobelovu cenu míru. Nebo knihovnice Juliji, jež odmítla utéct ze zničeného města. **-an-**

Ukázka:

Dokonce i ve Lvově si lidi myslí, že je bezpečnější během zákazu vycházení nechávat zhasnuto. Nechápu, jak by nás to mohlo uchránit před řízenou střelou; rakety přece necílí na světla, řídí se souřadnicemi. Možná nám ale pořád naskakuje představa druhé světové války, a tak si ti, kdo včas nezhasnou, často koledují o rozčílené vzkazy od sousedů:

„Vystavujete nás všechny nepříteli.“

„Kdo nechal v pátém patře svítit ta divná fialová světla? Nesignalizujou povstalci Rusákům?“

„Omlouvám se, to já. Mám fialová světla. Jsem jenom váš soused,“ odpovídá někdo.

Lvov už dlouho nebombardovali a já nechápu proč. Nechápe to nikdo. Postrádá to logiku: Lvov ruská propaganda odjakživa považovala za nacionalistické centrum. Tak proč Mariupol, a Lvov nechávají být? Vždyť mají střely dlouhého doletu.

Cítím se provinile, že nejsem terč. Je to stejně nelogické jako to, že Rusové nebombardují Lvov, ale nemůžu si pomoct.

Když konečně večer na podlaze v modrém spacáku zaslechnu výbuchy, uleví se mi.

Jak jsme žili před 30 lety | 394

Září 1996

■ Rovných padesát let od svého založení si připomněla mateřská škola v Dolní Cerekvi. V současné době se v ní nachází téměř čtyři desítky dětí.

■ Investičním nákladem ve výši devíti milionů korun byla vybudována firmou PSJ v areálu plaveckého bazénu v Jihlavě nová kuželna s kavárnou.

■ V Telči na Starém Městě byl do provozu uveden Dům s pečovatelskou službou. Kapacita 33 bytů, z toho dvou dvoupokojových a čtyř bezbariérových, je plně obsazena. Světlé, vzdušné a moderní byty s výhledem na Staroměstský rybník jsou vybaveny kuchyňskými linkami, vestavěnými skříněmi, koupelnou, WC, podlahovým elektrickým vytápěním, jsou zde přípojky na telefon i pračka.

Na zdi prodejního areálu firmy Autodílny na Polenské ulici v Jihlavě vytvořili na zakázku jihlavští sprejeři motivy automobilů a značkových výrobců náhradních dílů. ***Foto: Petr Klukan***

■ Po necelých třech měsících rekonstrukčních prací byla otevřena a předána do užívání školní kuchyně ve Střední odborné škole v Telči. Nabídne stravování i občanům z okolí.

■ Stovka letadel opanovala VII. Horácký letecký den na jihlavském letišti v Henčově. Bohužel se kvůli technickým problémům nepodařilo plně zprovoznit „dědečka“ – letadlo Bleriot XI z roku 1910, který nakonec jen roloval po přistávací ploše.

■ Ve Stonařově to vře. Sousedé se vzájemně obviňují z trávení psů.

■ Hned dvakrát se na začátku září stala finalistkou zábavného soutěžního pořadu Riskuj, který vysílá TV Nova, Blanka Fišerová z Mirošova, pracovnice České pošty, která je v současné době na mateřské dovolené.

■ Nákladem 700 tisíc korun dojde ještě letos na Základní škole v Třešti k výměně svítidel.